

УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
Факультэт дадатковай адукацыі

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар БДУКМ

Ю.П.Бондар

“ ”

2012 г.

ВУЧЕБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ

Асновы сцэнічнага грыву

спецыяльнасці перападрыхтоўкі

1-17/03/72 Эстрадны вакал

кваліфікацыя: артыст – выкладчык вакалу

у адпаведнасці з тыповым вучэбным планам перападрыхтоўкі,

зацверджаным 03.11.2010 г. № 25 – 17/195

Распрацоўнік праграмы:

К.В.Мамацюк, дацэнт кафедры тэатральнай творчасці ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Саветам факультэта дадатковай адукацыі УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Пратакол пасяджэння ад _____ № _____

Навукова-метадычным саветам УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Пратакол пасяджэння ад _____ № _____

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Галоўнай мэтай вывучэння дысцыпліны “Асновы сцэнічнага грыву” з’яўляецца знаёмства слухачоў з мастацтвам сцэнічнага афармлення і змены знешнасці акцёра пры дапамозе грывіравальных фарбаў, пластычных наллек, наклек у адпаведнасці з трактоўкай вобраза. Таксама неабходна навучыць слухачоў сучасным прыёмам грывіроўкі і прывіць добрай мастацкі густ.

Асноўныя задачы дысцыпліны:

- знаёмства з гісторыяй развіцця грывіравальнага мастацтва і лепшымі дасягненнямі ў гэтай галіне выдатных майстроў беларускай і змежных сцэн;
- растлумачыць ролю і значэнне грыву ў стварэнні мастацкага вобраза;
- навучыць сучаснай тэхналогіі грывіроўкі, той паслядоўнасці, якой пры гэтым трэба прытрымлівацца;
- навучыць карыстацца грывіравальнымі фарбамі, наллекамі, наклейкамі, пастыжорскімі вырабамі, а таксама азнаёміць з санітарна-гігіенічнымі правіламі, якія неабходна выконваць пры грывіроўцы.

У выніку вывучэння курса слухач павінен **валодаць** неабходнымі **ведамі** развіцця грывіравальнага мастацтва ад антычнасці да сучаснасці, а таксама метадыкай навучання майстэрству грыву.

Павінен умець:

- грывіраваць ярка, смела і дзёрска па выразнасці і ў той жа час выкарыстоўваць мінімум грывіравальных сродкаў, адбіраць толькі самае неабходнае;
- самастойна вырашаць і выконваць грыв для сцэнічных вобразаў.

Усяго на вывучэнне дысцыпліны “Асновы сцэнічнага грыву” адведзена 38 гадзіны, з іх 24 гадзіны аўдыторных (4 - лекцыі, 24 - практычныя), 14 гадзін - самастойная праца. На лекцыйных занятках падаецца тэарэтычны матэрыял. Разам з паказам тэхналогіі грывіроўкі тэарэтычны матэрыял выкладаецца і на практычных занятках. Затым самастойна выконваюць заданні па тэме, выкарыстоўваючы набытыя прыёмы грывіроўкі.

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

Назвы тэм	Коль-касць гадзін	У тым ліку		
		Лек.	Пр.	Самост.
Тэма 1. Кароткі агляд гісторыі грыву, яго тэхналагічнага працэсу	4	2	-	2
Тэма 2. Тэхнічныя сродкі грывіравання Грывіравальныя матэрыялы і інструменты	4	2	-	2
Тэма 3. Анатамічныя асновы грыву. Агульны тон. Упадзіны і выпукласці чэрапа чалавека. Блікі. Грив чэрапа чалавека	4	-	2	2
Тэма 4. Узроставы грив. Агульны тон і адцяняльныя фарбы. Асноўныя ўпадзіны. Гривіраванне складак і маршчын. Наклейка штучных вусоў, барод і бакенбардаў. Налепкі гумозу	6	-	4	2
Тэма 5. Карэкціровачны грив. Агульны тон. Адцяняльныя фарбы. Лоб, шчокі, нос, вочы, бровы, губы ў карэкціровачным грыве Падвядзенне вачэй. Запудрыванне і абнаўленне грыву	6	-	4	2
Тэма 6. Спецыяльны грив: рэалістычны (казачныя персанажы)	6	-	4	2
Тэма 7. Спецыяльны грив: казачны грив жывёл і птушак	8	-	6	2
Усяго:	38	4	20	14

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Тэма 1. Кароткі агляд гісторыі грыву, яго тэхналагічнага працэсу

Рэлігійныя абрадавыя святы чалавека, «магічная» расфарбоўка іх цел. Рытуальна-абрадавыя маскі на Беларусі. Маскі малайскага і індыйскага тэатраў. Маскі старажытных тэатраў Грэцыі і Рыму. Умоўныя, сімвалічныя грывы кітайскага тэатра і японскага тэатра «Кабукі». Гривы і маскі сярэднявечага містырыяльнага тэатра. Паўмаскі і гривы італьянскай «камеды дэль артэ».

Схаластычны, упрыгожваючы грив прыдворнага арыстакратычнага французскага тэатра. Акцёр Франсуа Тальма, як адзін з заснавальнікаў рэалістычных тэндэнцый у грыве. Рэалістычныя гривы У. Самойлава А. Ленскага, К.Станіслава, Ф.Шаляпіна і

М.Чаркасава. Зацверджанне ММАТам рэалістычнага грыву ў тэатры.

Гістарычны агляд развіцця і ўдасканалвання тэхнічных сродкаў і прыемаў грывіроўкі. Маскі старажытнай Грэцыі, іх выраб і памеры. Сухія фарбы (разбаўленыя на вадзе з дабаўленнем расліннага масла) у кітайскім класічным і японскім тэатрах. Вынаходства і прымяненне тлустых грывіравальных фарбаў (на жывельных тлушчах), звязаных са змяненнем сцэнічнага асвятлення. Далейшае ўдасканалванне тлушчавых грывіравальных фарбаў (на вазелінавай аснове).

Сучасныя грывіравальныя фарбы, вырабленыя на парфюмерным масле, цэрэзіне і пчаліным воску.

Развіцце і ўдасканалванне наклек ад жорсткіх (папье-машэ), паўжорсткіх (трыкатаж, замша, вата) да пластычнага грыву (губчатая гума).

Тэма 2. Тэхнічныя сродкі грывіравання. Грывіравальныя матэрыялы і інструменты

Грывірававальныя фарбы (іх вырабленне і характарыстыка). Грив тэатральны дванацаціколерны ў пластмасавай каробцы. Грив акцёрскі, грив канцэртны, вадкі грив (марылка), сухія і тлушчавыя румяны. Лак сандарачны для наклейкі пастыжорскіх вырабаў, лак для зубоў (чорны і белы), таніроўка для валасоў (сівізна). Бяшкоднасць грывіравальных фарбаў і грывіравальных прылад. Сучасныя патрабаванні да тэхналогіі грывіроўкі. Гігіена грыву і правілы разгрывіроўкі.

Тэма 3. Анатамічныя асновы грыву

Знаёмства з пабудовай чэрапа чалавека. Асноўныя косці чарапной каробкі: клінавідная, патылічная, цемьянная, скроневыя і лобныя. Асноўныя косці чэрапа: скулавая, косці носа, верхняя і ніжняя сківіцы. Асноўныя ўпадзіны чэрапа: лобная, дзве скроневыя, дзве падскулавая, дзве падсківічныя, дзве вокавыя і насавая.

Асноўныя выпукласці чэрапа: два лобных бугры, дзве надброўныя дугі, дзве скулы са скулавымі дугамі, насавая косць, падбародачны бугор, два вуглы ніжняй сківіцы і зубы. Лінеарнасць і аб'ёмнасць у грыве. Лінія як сродак падкрэслівання межаў касцей упадзін чэрапа. Паўцень як сродак аб'ёмнага стварэння выпуклых касцей і ўпадзін чэрапа. Блік як сродак аб'ёмнага падкрэслівання выпукласцей і стварэння фактуры косткі.

Тэма 4. Узроставы грив

Агульны тон. Роля колеру ва ўзроставым грыве. Тыпічныя прыкметы чалавека сталага ўзросту. Уплыў узросту, навакольнага асяродзя, месца пражывання, стану здароўя на колер твару. Шэрыя, васкавыя колеры фарбаў для старэчага грыву.

Адцяняльныя фарбы. Рукі і шыя. Лінія і штрых. Прапрацоўка упадзін

твару растушоўкай і пальцамі. Грыміроўка шыі і рук марылкай. Высвятленне выпукласцей, складак і маршчын.

Складкі і маршчыны. Узмацненне маршчын растушоўкай, фарбамі, калодзіем. Носагубная маршчына. Маршчыны ілба, упадзіны і маршчыны вачэй, упадзіны падбародка. Асімітрычнасць маршчын у сталым узросце. Адбітак жыцця на твары чалавека. Налепкі з гумозу. Гумоз і яго выкарыстанне для наллек. Налепка з мэтай змянення формы носа. Нос падоўжаны, мясісты, з гарбінкай. Гумозныя наллекі падбародка і надброўных дугаў. Штучная барада. Вялікая, шырокая барада. Востраканцовая і раздвоенная, сярэдняя і кароткая бароды. Маленькія бародкі «экспаньёлкі». Колер барады. Сандарачны лак для наллекі пастыжорскіх вырабаў. Сівізна. Вусы, бровы, бакенбарды. Пышныя, рэдкія, доўгія і кароткія вусы. Разнастайнасць чалавечых броваў: густыя і рэдкія, спакойныя і зламаныя, сумныя і энергічныя. Вялікія і малыя бакенбарды. Работа з крэпэ.

Тэма 5. Карэкціровачны грим

Агульны тон. Каноны прыгажосці. Традыцыйная і сучасная падрыхтоўка твару да грывіравання. Падрыхтоўка агульнага тону для нанесення яго на твар з дапамогай губкі. Агульны тон для жаночага і мужчынскага твару.

Значэнне адцяняльных фарбаў. Зацямненне і высвятленне ўпадзін твару з дапамогай адцяняльных фарбаў па правілу: «светлы тон прыбліжае, а цёмны - аддалае. Нанясенне фарбаў з дапамогай пальцаў правай рукі (пальцы левай рукі - палітра). Лоб і шчокі. Разнастайнасць фактуры скуры твару. Нанясенне агульнага тону з дапамогай губкі і пальцаў. Нос і падбародак. Прамы класічны нос. Шырокая і вузкая спінка носа. Жывапісныя прыёмы грыву для стварэння бачнасці розных відаў носа: кірпатага, зламанага, скрыўленага, скошанага з гарбінкай. Поўны і худы падбародак. Востры, тупы. «валевы» - выступаючы наперад, квадратны, падвоены, дваіны падбародак. Ямачкі на падбародку. Класічныя, кароткія, доўгія, прамыя, «зламаныя», увагнутыя, выгнутыя бровы. «Валявыя і энергічныя» бровы характэрныя для энергічнага чалавека. Для людзей мяккага характару тыпічны авальныя паўкруглыя бровы. Поўныя і вузкія губы. Адпаведнасць танальнасці рук і шыі, адкрытых частак цела агульнаму коляру твару. Спосаб нанясення вадкіх грывіравальных фарбаў (марылкі) для агульнага тону. Змяненне малюнка ўпалых вачэй. Падвядзенне вачэй, павялічэнне і паменьшэнне іх. «Міндалепадобнае», «круглае» вока. Падфарбоўка век фарбамі грыву і тушшу. Выкарыстанне растушоўкі і пэндзлікаў. Запудрыванне і абнаўленне грыву. Выбар колеру пудры. Тампоны з ваты і марлі. Паслядоўнасць запудрывання. Абнаўленне грыву, агульнага тону, адценняў падводкі

Тэма 6. Спецыяльны грим - рэалістычны: казачныя персанажы

Грым Кашчэя, Бабы-Ягі, Снежнай каралевы. Выкарыстанне гумозу,

парыкоў, крэпэ, блішчынак, лаку для зубоў. Перавага адной асноўнай рысы характару: каварства Кашчэя, хітрасць Бабы-Ягі, фанабэрыстасць Снежнай каралевы. Гранічнае завастрэнне гэтых характэрных рыс казачнага вобраза ў грыве. Казачны грыв жывёл і птушак.

Тэма 7. Спецыяльны грыв: Казачныя грывы жывёл і птушак

Грив тыгра, сабакі, лісы, кошкі, ваўка, папугая і другіх казачных персанажаў.

Заданне да заліку

На заліку слухач павінен прадэманстраваць ступень засваення асноў грывіравання, выканаць адзін з відаў сцэнічнага грыва, ажыццявіць на партнёра выгляд грыва, прапанаванага выкладчыкам.

Літаратура

Асноўная

1. *Авдеев, А.Д.* Происхождение театра / А.Д.Авдеев. – М.- Л.: Искусство, 1959. – С. 39–256.
2. *Анджан, А.* Грив в кино / А.Анджан, Ю.Волчанецкий. – М.: Искусство, 1957. – 109 с.
3. *Когтев, Г.В.* Грив и сценический образ / Г.В.Когтев. – М.: Сов.Россия, 1981. – 111 с.
4. *Ли Бейган.* грив для театра кино и телевидения / Л.Бейган. – М.: Искусство, 1997. – 172 с.
5. *Станиславский, К.С.* Собр. Соч.: в 9 т. / предисл. О.Н.Ефремова, подготовка текста, статьи, вступление И.Н.Соловьёвой; отв. Ред. О.Н.Ефремов; МХАТ СССР им. М.Горького, науч.-иссл. Сектор школы-студии им В.Н.Немировича-Данченко. – М.: Искусство, 1988. – Т.1. Моя жизнь в искусстве / под ред. И.Н.Соловьёвой. – 622 с.
6. *Школьников, С.П.* Основы сценического грива / С.П.Школьников. – Мн.: Вышэйш. школа, 1976. – 208 с.
7. *Школьников, С.П.* Прически, головные уборы и украшения для сцены / С.П.Школьников. – Мн.: Вышэйш. школа, 1975. – 222 с.

Дадатковая

1. *Винсент, Дж.-Р.Кихоу.* Техника работы профессионального художника-гривёра / В.Дж.-Р Кихоу. – М.:ГИТР, 2003. – 304 с.
2. *Вархолов, Ф.В.* Грив / Ф.В.Вархолов. – М.: Сов.Россия, 1964. – 103 с.
3. *Кухаренак, Т.І.* Маскі каляндарнай абраднасці беларусаў / Т.І.Кухаренак. – Мн.: Ураджай, 2001. – 239 с.

4. *Логинова, В.А* Заметки художника-гримёра / В.А.Логинова – М.: Искусство,1978.– 88 с.
5. *Львов, Н.А.* О гриме / Н.А.Львов.– М.: Сов. Россия, 1964. – 110 с.
6. *Стромов,Ю.А.* Путь актера к творческому перевоплощению: пособие для театр. и культ.-просвет. учеб. заведений и коллективов худож. самодеятельности / Ю.А.Стромов. – М.: Просвещение, 1975. – 80 с., ил.
- 7 *Сыромятникова, И.С.* История причёски / И.С.Сыромятникова. – М.: Искусство, 1983. – 231 с.
8. *Сыромятникова, И.С.* Искусство грима и макияжа / И.С.Сыромятникова. – М.: РИПОЛ классик, 2005. – 272 с.
9. *Тэатральная Беларусь: энцыклапедыя: у 2 т. / пад агульн. рэд. А.В.Сабалеўскага.* – Мінск: БелЭН, 2002 – 2003. – Т.1: – С. 317 – 320.
10. *Черкасов, Н.К.* Литературное наследие. Черкасов и Эйзенштейн. Воспоминания о Черкасове / Н.К.Черкасов.-М.: ВТО, 1976 – 502 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ